

Opinia Komitetu Regionów – Strategia UE na rzecz regionu Morza Adriatyckiego i Morza Jońskiego (EUSAIR)

(2014/C 271/08)

Sprawozdawca Gian Mario Spacca (IT/ALDE), przewodniczący regionu Marche

Dokument źródłowy COM(2014) 357 final

SWD(2014) 190 final

SWD(2014) 191 final

I. ZALECENIA POLITYCZNE

KOMITET REGIONÓW

1. Z zadowoleniem przyjmuje konkluzje Rady Europejskiej z grudnia 2012 r., w których wzywa się Komisję Europejską do opracowania do końca 2014 r. strategii UE na rzecz regionu Morza Adriatyckiego i Morza Jońskiego (EUSAIR). Do decyzji tej nawoływano w opinii KR-u z inicjatywy własnej w sprawie: „*Współpraca terytorialna w regionie Morza Śródziemnego poprzez instrument makroregionu adriatycko-jońskiego*”, którą przyjęto 11 października 2011 r. ⁽¹⁾.

2. Zgadza się z definicją określającą strategię makroregionalną jako zintegrowane ramy zatwierdzone przez Radę Europejską w odniesieniu do państw członkowskich i krajów trzecich znajdujących się na tym samym obszarze geograficznym. Strategie te mają na celu rozwiązanie wspólnych problemów i znalezienie rozwiązań dzięki wzmocnionej współpracy na rzecz spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej ⁽²⁾.

Integracja UE a wymiar zewnętrzny

3. Z zadowoleniem przyjmuje wniosek dotyczący EUSAIR, który dotyczy czterech państw członkowskich UE (Chorwacji, Grecji, Włoch i Słowenii) i czterech państw nienależących do UE (Albanii, Bośni i Hercegowiny, Czarnogóry i Serbii). Stanowi on znaczący wkład w integrację europejską krajów kandydujących i potencjalnych krajów kandydujących z tego regionu. Aspekt integracji w UE stanowi ważną wartość dodaną tej strategii makroregionalnej ⁽³⁾.

4. Podkreśla aspekty pojednania, bezpieczeństwa i stabilności w regionie Morza Adriatyckiego i Morza Jońskiego dzięki współpracy z krajami nienależącymi do UE, które można by włączyć do makroregionu w przyszłości. Podkreśla rolę władz lokalnych i regionalnych jako pierwszoplanowych graczy upowszechniających demokrację, decentralizację, większe uprawnienia dla samorządów lokalnych i regionalnych oraz budowanie zdolności.

5. Zauważa, że strategia na rzecz regionu Morza Adriatyckiego i Morza Jońskiego mogłaby być początkiem bardziej zintegrowanego podejścia i strategii obejmującej cały obszar basenu Morza Śródziemnego, jak podkreślał już Parlament Europejski ⁽⁴⁾.

6. Zwraca uwagę na fakt, że ARLEM (Eurośródziemnomorskie Zgromadzenie Samorządów Lokalnych i Regionalnych) również apeluje o zastosowanie do całego basenu Morza Śródziemnego podejścia makroregionalnego w wyniku rozwoju trzech zintegrowanych obszarów makroregionalnych – zachodniej części Morza Śródziemnego, regionu adriatycko-jońskiego i wschodniej części Morza Śródziemnego ⁽⁵⁾.

Wielopoziomowe sprawowanie rządów

7. Zgadza się z konkluzjami Rady do Spraw Ogólnych z października 2013 r. dotyczącymi potrzeby przeglądu systemu zarządzania makroregionami i przyjmuje z zadowoleniem sprawozdanie opublikowane przez Komisję Europejską 20 maja 2014 r. oraz komunikat Komisji Europejskiej dotyczący strategii Unii Europejskiej dla regionu adriatycko-jońskiego z 17 czerwca 2014 r. Zgadza się ponadto z poglądem Rady w kwestii znaczenia odpowiedzialności odnośnych państw i identyfikacji ze strategią, co wymaga wzmocnienia odpowiednich podmiotów lokalnych i regionalnych, a także zdecydowanego i długoterminowego zaangażowania zainteresowanych stron ⁽⁶⁾; apeluje też o większe zaangażowanie regionów i Komitetu Regionów nie tylko na etapie wdrażania, lecz również w fazie koordynacji – w celu wspomoczenia Komisji Europejskiej. Zgadza się w tym względzie, by plan działania przewidywał strukturę zarządzania opartą na koordynacji każdego filaru przez przedstawicieli właściwych ministerstw, i podkreśla, że koordynatorzy mogą również pochodzić z samorządów regionalnych.

⁽¹⁾ CdR 168/2011 fin.

⁽²⁾ COM(2013) 468 final.

⁽³⁾ COM(2013) 468 final.

⁽⁴⁾ Rezolucja PE P7_TA (2012) 0269.

⁽⁵⁾ Sprawozdanie KR-u dotyczące ARLEM-u 2013/02318.

⁽⁶⁾ COM(2013) 468 final.

8. Podkreśla potrzebę inteligentnego i skoordynowanego sprawowania rządów obejmującego cztery połączone między sobą poziomy zarządzania: silne przywództwo polityczne podejmujące przejrzyste decyzje w krajach uczestniczących w strategii – przy wsparciu Komisji Europejskiej i Komitetu Regionów – skuteczną koordynację, porozumienie dotyczące wdrażania na poziomie terytorialnym oraz powszechną odpowiedzialność.
9. Podkreśla, że EUSAIR wymaga silnego przywództwa politycznego oraz że inicjatywa adriatycko-jońska, w której bierze udział ośmiu ministrów spraw zagranicznych zaangażowanych państw, może odegrać w tej dziedzinie ważną rolę koordynatora. Z drugiej strony, EUSAIR wymaga platformy wielopoziomowego sprawowania rządów, a regiony i władze lokalne mogą służyć cennymi umiejętnościami z zakresu skutecznej realizacji projektów w ramach zintegrowanego podejścia makroregionalnego.
10. Wzywa władze lokalne i regionalne do odegrania wyraźniejszej roli w zarządzaniu strategią i jej wdrażaniu.
11. W związku z tym zauważa, że 30 stycznia 2013 r. w Komitecie Regionów utworzona została grupa międzyregionalna „Morze Adriatyckie i Morze Jońskie”, której zadaniem jest wspieranie Komisji Europejskiej w przygotowywaniu strategii adriatycko-jońskiej do końca 2014 r. oraz propagowanie wspólnej tożsamości regionu Morza Adriatyckiego i Morza Jońskiego, aby uwypuklić jego pełny potencjał.
12. Odnotowuje, że „upoważnienie” Komisji przez Radę Europejską jest owocem wspólnych wysiłków krajów położonych w tym regionie. Czerpie ono z szeregu inicjatyw, takich jak Inicjatywa Adriatycko-Jońska (AII), zainicjowana w 2000 r. deklaracją z Ankony, a także z innych forów adriatycko-jońskich oraz sieci, w tym forum miast adriatycko-jońskich, forum izb handlowych z regionu Morza Adriatyckiego i Morza Jońskiego, forum uczelni wyższych (UniAdrion) oraz euroregionu adriatycko-jońskiego.
13. Podkreśla, że receptą na powodzenie tej unijnej strategii jest zaspokojenie potrzeb terytorialnych poprzez oddolne podejście oparte na wielopoziomym sprawowaniu rządów, z myślą o stawieniu czoła wspólnym problemom i wyzwaniom regionu adriatycko-jońskiego dzięki powszechnie popieranym rozwiązaniom.

Wyzwania i zadania stojące przed regionem adriatycko-jońskim

14. Zgadza się, że nadrzędnym celem proponowanej strategii jest promowanie trwałego dobrobytu gospodarczego i społecznego regionu zgodnie z celami strategii „Europa 2020” poprzez zwiększanie atrakcyjności i konkurencyjności tego regionu oraz rozwój połączeń, przy jednoczesnej ochronie środowiska oraz ekosystemów przybrzeżnych i morskich.
15. Z zadowoleniem odnotowuje przyjęcie przez Komisję „Strategii morskiej dla Morza Adriatyckiego i Morza Jońskiego”⁽⁷⁾, która została włączona do EUSAIR.
16. Jest usatysfakcjonowany zakresem i treścią czterech filarów EUSAIR, opracowanych na podstawie szerokich konsultacji z zainteresowanymi podmiotami, a mianowicie: „niebieskiego wzrostu”, „rozwoju połączeń w regionie”, „jakości środowiska” i „zrównoważonej turystyki”. Wyraża zadowolenie z włączenia komunikacji w przekrojowe zagadnienia „budowania zdolności, w tym komunikacji” i „badań, rozwoju technologicznego i innowacji oraz MŚP”.
17. Zwraca się do Komisji Europejskiej o opracowanie w ramach EUSAIR scenariusza odniesienia dotyczącego sytuacji makroekonomicznej oraz oceny oddziaływania, co byłoby pierwszym krokiem w kierunku budowania zdolności, ułatwiania realizacji strategii i wprowadzania w życie czterech filarów/działań priorytetowych z myślą o skuteczniejszym ukierunkowaniu celów i mierzeniu postępów w ich realizacji.
18. Wzywa do położenia większego nacisku na spójność terytorialną i społeczną oraz do zwrócenia szczególnej uwagi na poważne problemy, którym nie mogą skutecznie sprostać pojedyncze kraje. Chodzi o zdrowie, aktywne starzenie się, różnice w warunkach demograficznych i gospodarczych w obrębie krajów w regionie i pomiędzy nimi, problemy dotyczące bezpieczeństwa, przestępczości zorganizowanej i nielegalnej migracji, delokalizację przedsiębiorstw i bezrobocie osób młodych. Należy zająć się tymi kwestiami w ramach wszystkich czterech filarów, z myślą zarówno o osiągnięciu inteligentnego i zrównoważonego wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu, zgodnie z wytyczonymi kierunkami polityki i celami strategii „Europa 2020”, jak też zwiększeniu konkurencyjności i atrakcyjności regionu adriatycko-jońskiego.
19. Proponuje podsumowanie doświadczeń ze strategii na rzecz regionu Morza Bałtyckiego i Dunaju oraz organizowanie dorocznego forum na temat EUSAIR, aby ułatwić dialog społeczno-gospodarczy i poszerzyć poczucie odpowiedzialności za strategię adriatycko-jońską poprzez skuteczne zaangażowanie podmiotów społecznych i gospodarczych (związków zawodowych, organizacji pracodawców, organizacji pozarządowych i młodzieżowych, stowarzyszeń społeczeństwa obywatelskiego itp.).

⁽⁷⁾ COM(2012) 713 final.

Finansowanie

20. Z zadowoleniem przyjmuje nadchodzącą w odpowiedniej chwili możliwość zakorzenienia strategii EUSAIR w nowej edycji dokumentów dotyczących planowania i programowania na lata 2014–2020 unijnych funduszy strukturalnych i inwestycyjnych oraz funduszy Instrumentu Pomocy Przedakcesyjnej (IPA) – umowa o partnerstwie, dokumenty strategiczne IPA, programy operacyjne – jak również możliwość uwzględnienia jej we wszystkich odpowiednich strategiach politycznych i programach UE, takich jak „Horyzont 2020”, COSME itp.
21. Zauważa, że rozporządzenie w sprawie wspólnych przepisów, rozporządzenie w sprawie europejskiej współpracy terytorialnej oraz rozporządzenie w sprawie Instrumentu Pomocy Przedakcesyjnej to prawdziwe szanse dla strategii na rzecz regionu Morza Adriatyckiego i Morza Jońskiego, jako że wymaga się w nich uwzględnienia priorytetów makroregionalnych w ramach wszystkich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych oraz funduszy IPA.
22. Podkreśla konieczność większego zaangażowania władz lokalnych i regionalnych w wytypowanie projektów o priorytetowym znaczeniu dla regionu Morza Adriatyckiego i Morza Jońskiego. Popiera uwzględnienie zarządzania ryzykiem klęsk żywiołowych pośród zasad horyzontalnych dla czterech filarów komunikatu Komisji w sprawie EUSAIR i wnosi, by w kroczącym planie działania zwrócono większą uwagę na kwestie horyzontalne, takie jak migracja, prawo do ochrony zdrowia i kształcenie w dziedzinie administracji za pośrednictwem wyższej szkoły adriatycko-jońskiej.
23. Apeluje o aktywne wsparcie ze strony europejskich i międzynarodowych instytucji finansowych, takich jak EBI, EBOR, Bank Światowy i innych, podobnie jak w przypadku ram inwestycyjnych dla Bałkanów Zachodnich.
24. Proponuje utworzenie instrumentu wdrażania we współpracy z EBI i międzynarodowymi organami finansowymi, co pozwoliłoby przedstawić projekt, który byłby do zaakceptowania dla banków ⁽⁸⁾.
25. Wzywa do zintegrowania prywatnego współfinansowania z dostępnymi funduszami.
26. Uznaje zasadę „trzech nie”: żadnych nowych uregulowań, żadnych nowych instytucji i żadnych nowych środków i podkreśla zasadę „trzech tak”, do której nawiązywano w ramach wielu forów: więcej dodatkowych funduszy, intensywniejsza koordynacja instytucjonalna i więcej nowych projektów.
27. Podkreśla, że unijne wsparcie finansowe na pomoc techniczną związaną ze strategiami makroregionalnymi okazało się już ważnym atutem w strategii na rzecz regionu Morza Bałtyckiego i że należy je rozszerzyć na adriatycko-jońską strategię makroregionalną. Domaga się utworzenia specjalnej linii budżetowej na pomoc techniczną dla makroregionu adriatycko-jońskiego, na wzór linii budżetowej utworzonej w 2014 r. dla makroregionu bałtyckiego i makroregionu Dunaju, która udostępniła każdemu z nich 2,5 mln EUR w postaci środków na zobowiązania i środków na płatności.

Komunikacja

28. Wzywa do położenia większego nacisku na komunikację, która jest zagadnieniem przekrojowym, aby zwiększyć poczucie identyfikacji opinii publicznej ze strategią makroregionalną i silniejszym zarządzaniem, co podkreślano już w opracowaniu grupy międzyregionalnej „Morze Adriatyckie i Morze Jońskie” Komitetu Regionów z grudnia 2013 r. dla zainteresowanych podmiotów, które zostało przekazane Komisji Europejskiej.
29. Zaznacza, że komunikacja jest narzędziem podnoszenia świadomości społeczeństwa obywatelskiego na temat znaczenia strategii dla obywateli oraz wartości dodanej, jaką wnosi w podkreślanie tożsamości regionu adriatycko-jońskiego.

Budowanie zdolności

30. Zgadza się, że budowanie zdolności to istotna kwestia przekrojowa mająca zapewnić powodzenie strategii, gdyż region adriatycko-joński to duży obszar obejmujący kraje członkowskie UE, kraje kandydujące i potencjalne kraje kandydujące o różnych strukturach administracyjnych.
31. Zauważa, że zarówno państwa członkowskie UE, jak i kraje spoza Unii, muszą zwiększać swoje umiejętności i zdolności, by znaleźć inteligentne, trwałe i sprzyjające włączeniu społecznemu rozwiązania wspólnych problemów w dziedzinie zarządzania zasobami ludzkimi, stosunków międzynarodowych itp. Jednym z możliwych środków mogłoby być utworzenie adriatycko-jońskiej Wyższej Szkoły Administracji na podobieństwo francuskiej ENA (*École Nationale d'Administration*), w której urzędnicy państwowi regionu adriatycko-jońskiego mogliby rozwijać umiejętności i zdolności niezbędne w kontekście wielopoziomowego sprawowania rządów, co umożliwiłoby wdrażanie innowacyjnych procesów w administracji publicznej.

⁽⁸⁾ COM(2011) 381 final.

32. Uważa, że trwałego adriatycko-jońskiego obszaru, na którym prowadzono by pokojowy dialog i skuteczną współpracę, nie można zbudować bez stałego udziału młodzieży z tych regionów. Dlatego też zachęca państwa członkowskie i Komisję Europejską do propagowania, ułatwienia i ulepszania realizacji istniejących programów mobilności młodzieży w obrębie obszaru EUSAIR.

33. Pilne kwestie polityczne w regionie, takie jak migracja, należy postrzegać jako czynnik integracji i źródło zatrudnienia, aby sprostać najważniejszym wyzwaniom stojącym przed regionem adriatycko-jońskim i regionem Morza Śródziemnego.

34. Podkreśla, że bezpieczeństwo jest kolejnym poważnym problemem, którego nie mogą rozwiązać pojedyncze kraje, i wzywa Komisję Europejską do uwzględnienia konkretnych działań na rzecz rozwiązania tej kwestii w ramach czterech filarów strategii.

35. Z zadowoleniem przyjmuje wspólny komunikat Komisji Europejskiej i wysokiej przedstawiciel Unii Europejskiej do Spraw Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa w sprawie: „Otwarty i bezpieczny światowy obszar morski: elementy strategii Unii Europejskiej w zakresie bezpieczeństwa morskiego”⁽⁹⁾ i podkreśla, że europejskie interesy związane z sektorem morskim są nierozłącznie związane z dobrym samopoczuciem, dobrobytem oraz bezpieczeństwem obywateli i społeczności Europy.

36. Zauważa, że dobre samopoczucie obywateli ma zasadnicze znaczenie dla harmonijnego rozwoju regionu; podkreśla, że usługi w zakresie opieki zdrowotnej i badań powinny być koordynowane w celu zagwarantowania wydajności sektora ochrony zdrowia.

„Niebieski” wzrost

37. Podkreśla znaczenie zagadnień „rybołówstwo i akwakultura”, „niebieska technologia” i „usługi morskie”.

38. Z zadowoleniem przyjmuje dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającą ramy planowania przestrzennego obszarów morskich oraz zintegrowanego zarządzania strefą przybrzeżną⁽¹⁰⁾ i wzywa Komisję Europejską do uwzględnienia tej dyrektywy przy planowaniu konkretnych działań w regionie adriatycko-jońskim.

39. Podkreśla, że wielopoziomowe sprawowanie rządów przez podmioty zaangażowane w rozwój mórz i obszarów morskich jest kluczowym elementem skutecznego zarządzania obszarem adriatycko-jońskim, poprzez wspólne zasady i procedury dotyczące połowów i ochrony zasobów rybnych, jak również znormalizowane systemy zarządzania i procedury.

40. Podkreśla, że ekoinnowacje, jak również modernizacja rybołówstwa i akwakultury oraz (w ścisłym powiązaniu z drugim filarem) transportu morskiego i portów wraz z ich infrastrukturą w głębi łądu oraz klastrami morskimi, mają kluczowe znaczenie dla zapewniania racjonalnego wykorzystania zasobów i systemów morskich. Ważnym narzędziem promocji regionu mogłaby być wspólna marka identyfikowalnych produktów rybołówstwa wysokiej jakości.

Rozwój połączeń w regionie

41. Podkreśla znaczenie zagadnień „transport morski”, „intermodalne zaplecze” i „sieci energetyczne” oraz zwraca uwagę na potrzebę wzmocnienia niematerialnej infrastruktury ICT. Chmura regionu adriatycko-jońskiego to sposób na połączenie istniejących platform w celu ujednoczenia wspólnych procesów i procedur, umożliwienia wydajnego intermodalnego transportu towarów i pasażerów oraz poprawy usług, ochrony środowiska i bezpieczeństwa morskiego.

42. Podkreśla, że region adriatycko-joński musi poprawić dostęp z Europy południowo-wschodniej do reszty świata, w tym do regionu Morza Śródziemnego, poprzez rozszerzenie korytarza Bałtyk – Adriatyk wzdłuż Morza Adriatyckiego. Należy wzmocnić intermodalne systemy transportu w tym regionie, aby umacniać pozycję regionu jako węzła transportowego na arenie międzynarodowej.

Jakość środowiska naturalnego

43. Podkreśla znaczenie „morskiej różnorodności biologicznej”, „zanieczyszczenia mórz” oraz „transnarodowych siedlisk lądowych i różnorodności biologicznej”.

⁽⁹⁾ JOIN(2014) 9 final.

⁽¹⁰⁾ COM(2013) 133 final.

44. Zwraca szczególną uwagę na fakt, że region adriatycko-joński musi zachować siedliska i ekosystemy oraz stawić czoła wyzwaniom związanym ze zmianą klimatu poprzez zintegrowane, wielopoziomowe sprawowanie rządów z udziałem wszystkich zainteresowanych stron w ramach wspólnego i zintegrowanego procesu.

45. Podkreśla, że region Morza Śródziemnego jest półzamkniętym basenem morskim o najniższym stopniu wymiany wody na świecie, wymagającym wysokiego poziomu ochrony delikatnego ekosystemu i zaawansowanych eksperymentalnych projektów.

46. Z zadowoleniem przyjmuje „Strategię UE w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu” z kwietnia 2013 r.⁽¹¹⁾, w której zachęca się do wymiany najlepszych praktyk i opracowywania makroregionalnych planów działania będących przykładami globalnego podejścia do lepszej oceny ryzyka i podatności na zagrożenia.

Zrównoważona turystyka

47. Podkreśla znaczenie zagadnień „różnicowane produkty i usługi turystyczne” oraz „zrównoważone zarządzanie turystyką”, które poruszono podczas konsultacji zainteresowanych stron na konferencji w Atenach.

48. Podkreśla, że atrakcyjność regionu jest głównie reprezentowana przez turystykę, będącą jednym z głównych sektorów wzrostu i istotną dźwignią dla rozwoju gospodarki morskiej i śródlądowej. Rozwój sektora wymaga wielopoziomowego sprawowania rządów z udziałem władz krajowych, regionalnych i lokalnych, a także wszystkich podmiotów terytorialnych, od izb handlowych po uczelnie wyższe.

49. Podkreśla, że na podstawie wspólnego dziedzictwa przyrodniczego, kulturowego i historycznego, wysokiej jakości artykułów rolno-spożywczych, tradycji gościnności i atrakcyjnych krajobrazów, które byłyby przekazywane za pośrednictwem marki makroregionu adriatycko-jońskiego, turystyka może stanowić istotny efekt dźwigni dla zrównoważonego wzrostu, możliwości zatrudnienia młodzieży i włączenia społecznego, ponieważ obecnie „połowa miejsc pracy na wybrzeżu i wartości dodanej znajduje się w regionie Morza Śródziemnego”⁽¹²⁾.

Wnioski

50. Podkreśla znaczenie tej trzeciej strategii makroregionalnej UE opartej na doświadczeniach z dotychczasowych strategii makroregionalnych, z myślą o opracowaniu nowych, innowacyjnych i inteligentnych form współpracy oraz innowacyjnego, eksperymentalnego podejścia „uczenie się przez działanie” opartego na wielopoziomowym sprawowaniu rządów, przy jednoczesnym poszukiwaniu synergii z innymi strategiami UE i wymianie praktyk między nimi.

51. Wskazuje na znaczenie strategii EUSAIR dla nadania nowego impulsu do rozwiązywania wspólnych problemów obszaru adriatycko-jońskiego i promowania zrównoważonego dobrobytu gospodarczego i społecznego, ze szczególnym uwzględnieniem rozwoju i tworzenia miejsc pracy zgodnie z celami strategii „Europa 2020”, poprzez poprawę atrakcyjności, konkurencyjności i połączeń oraz z myślą o uczynieniu z tego regionu jednego z głównych ośrodków tranzytowych.

52. Wzywa Komisję Europejską do odegrania kluczowej roli w innowacyjnej, wielopoziomowej platformie koordynacji i wdrażania, w ramach której decyzje podejmowano by wspólnie, by zapewnić zaangażowanie polityczne i poczucie odpowiedzialności zainteresowanych stron na poziomie europejskim, krajowym, regionalnym i lokalnym, zgodnie z zasadą pomocniczości. Należy zaangażować sektor prywatny i społeczeństwo obywatelskie w zapewnianie solidnej i szerokiej identyfikacji ze strategią dzięki oddolnej i odgórnej komunikacji, rozliczalności i przejrzystym wynikom (np. portal otwartych danych, doroczne forum dialogu społeczno-gospodarczego na temat strategii EUSAIR itp.).

53. Podkreśla, że kluczowym elementem strategii jest integracja UE, obejmująca cztery państwa członkowskie i cztery kraje nienależące do Unii Europejskiej. Zwraca również uwagę na elementy pojednania, bezpieczeństwa, stabilności i dobrobytu dzięki ściślejszej współpracy oraz na rolę regionów jako kluczowych podmiotów w upowszechnianiu samorządu regionalnego, budowaniu zdolności, decentralizacji i demokracji.

Bruksela, 26 czerwca 2014 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Michel LEBRUN

⁽¹¹⁾ COM(2013) 216 final.

⁽¹²⁾ COM(2014) 86 final.